

Sygn. akt VII U 793/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2016 r. w Warszawie

sprawy E. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania E. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 23 marca 2016 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. M. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 15 marca 2016 roku,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz E. M. kwotę 360 złotych (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

E. M. w dniu 21 kwietnia 2016r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 23 marca 2016r., znak: (...), odmawiającej prawa do wcześniejszej emerytury.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podkreślił, że legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił, jako wykonywanej w warunkach szczególnych, pracy od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r. w Zakładzie (...) z siedzibą w W. na stanowisku formierza. Pracę tę ubezpieczony świadczył przez okres 2 lat, 11 miesięcy i 20 dni, aż do czasu przeniesienia go na inne stanowisko, co nastąpiło w dniu 21 marca 1979r. Podkreślił, że w trakcie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności polegające na ręcznym wykonywaniu form odlewniczych z wykorzystaniem mas formierskich. Miała ona charakter pracy fizycznej i była świadczona w szczególnych warunkach – czynnikach negatywnie wpływających na zdrowie i życie ludzkie. Jednocześnie E. M. nadmienił, że wykonywał pracę w otoczeniu pieca hutniczego, w którym w bardzo wysokiej temperaturze rozpuszczano metal wykorzystywany do zalewania wykonanych form odlewniczych. Odbывало się to w pomieszczeniu, w którym przekroczone były dopuszczalne limity hałasu i zapylenia oraz przy użyciu ręcznych narzędzi pneumatycznych, powodujących schorzenia wibracyjne.

Zdaniem ubezpieczonego, zaskarżoną decyzją organ rentowy niezasadnie odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury, albowiem wykonywany przez niego zawód formierza jest ujęty w Wykazie A, Dziale III, pod poz. 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku o emeryturę, w tym świadectwa pracy wystawionego przez (...), potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w okresie od dnia 10 października 1980r. do dnia 30 września 1994r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przyjął za udowodniony ogólny staż pracy w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy i 28 dni, w tym staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 1 miesiąca i 28 dni. Ubezpieczony dodał, że organ rentowy, wydając zaskarżoną decyzję, nie uwzględnił części przedłożonych przez niego dokumentów i dlatego wnioskował o przeprowadzenie dowodu z całej dołączonej do akt organu rentowego dokumentacji, w tym z list płac i akt osobowych udostępnionych przez Archiwum Ministerstwa Gospodarki z siedzibą w W.. W konkluzji odwołania E. M. zwrócił się o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie z dnia 20 kwietnia 2016r., k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie spełnił przesłanki co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Zaznaczył, że zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43 ze zm.), właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych, wymienione w wykazach A i B. Wykazy te muszą być zgodne z wykazami, stanowiącymi załącznik do w/w rozporządzenia. Organ rentowy dodał, że ubezpieczony udokumentował staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 1 miesiąca i 28 dni, przypadający w okresie od dnia 10 października 1980r. do dnia 31 grudnia 1994r. z wyłączeniem okresów nieskładkowych. Został on potwierdzony świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14 stycznia 2015r., wystawionym przez (...) S.A. z siedzibą w W.. Z kolei za inne okresy, przypadające przed dniem 1 stycznia 1999r., ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ani świadectwa pracy z adnotacją o pracy w warunkach szczególnych. Wobec powyższego organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2016r. odmówił E. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym i uznał, że odwołanie od w/w decyzji jako bezzasadne powinno podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie z dnia 19 marca 2016r. k. 4 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 13 czerwca 2016r. pełnomocnik ubezpieczonego podtrzymał stanowisko wyrażone w treści odwołania, wnosząc jednocześnie o zasądzenie od organu rentowego na rzecz strony odwołującej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy na okoliczność ustalenia, czy praca, jaką świadczył ubezpieczony na stanowisku formierza w okresie od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r. w trakcie zatrudnienia w Zakładzie Produkcji (...) w W. może być uznana za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz uprzednio obowiązujących przepisów branżowych (pismo procesowe z dnia 13 czerwca 2016r., k. 11-13 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. M., ur. (...), ukończył (...) Szkołę Zawodową (...) im.(...) w W. w zawodzie formierza – odlewnika (świadectwo ukończenia (...) Szkoły Zawodowej, k. 13-14 a.r.).

W okresie od dnia 1 września 1971r. do dnia 12 czerwca 1974r. ubezpieczony wykonywał pracę jako pracownik młodociany w celu nauki zawodu w Fabryce (...) z siedzibą przy ul. (...) w W. w charakterze modelarza. Następnie

od dnia 16 września 1974r. do dnia 2 stycznia 1976r. był zatrudniony w powyższym zakładzie pracy na stanowisku modelarza (świadcstwo pracy z dnia 12 marca 1976r., k. 15-16, świadectwo pracy z dnia 22 lutego 2016r., k. 77-78 a.r.).

W dniu 10 marca 1976r. ubezpieczony złożył podanie o pracę w Zakładzie Produkcji (...) z siedzibą w W.. Powyższe Przedsiębiorstwo zajmowało się produkcją twardościomierzy i manometrów, które były wykorzystywane zarówno na potrzeby w/w zakładu, jak również przeznaczone do sprzedaży dla klientów z zewnątrz. W dniu 23 marca 1976r. została z ubezpieczonym podpisana umowa o pracę na 2-tygodniowy okres próbny, na podstawie której powierzono ubezpieczonemu stanowisko formierza. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano dzień 26 marca 1976r. W tej dacie ubezpieczony odbył szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie instruktazu ogólnego, jak i stanowiskowego. Po upływie okresu próbnego, strony kontynuowały współpracę do dnia 30 sierpnia 1980r. (podanie z dnia 10 marca 1976r., k. 6-7, umowa o pracę z dnia 23 marca 1976r., k. 8, skierowanie do pracy z dnia 23 marca 1976r., k. 9, zaświadczenie z dnia 26 marca 1976r., k. 12, świadectwo pracy z dnia 30 sierpnia 1980r., 1 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, k. 21, zeznania świadka W. G., k. 29-30, k. 32 a.s.).

W związku z wprowadzeniem w Kombinacie (...) Zakładzie Produkcji (...) w W. nowych zasad wynagradzania pracowników w oparciu o uchwałę Nr 90 Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 1976r. oraz na podstawie protokołu dodatkowego Nr 4 z dnia 30 kwietnia 1976r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Maszynowego z dnia 30 grudnia 1974r., z dniem 1 sierpnia 1976r. ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku formierza ręcznego - maszynowego z uposażeniem odpowiadającym V grupie szaszeregowania, tj. w kwocie 12,50 zł/godz. plus premia uznaniowa zgodnie z regulaminem premiowania określonym w tabeli III. Następnie z dniem 1 lutego 1977r. w/w zakład pracy przyznał ubezpieczonemu uposażenie według VI grupy szaszeregowania, tj. w kwocie 14,50 zł/godz. plus premia zgodna z regulaminem premiowania na stanowisku formierza, a z dniem 1 sierpnia 1977r. uposażenie odpowiadające VII grupie szaszeregowania, tj. w kwocie 16,50 zł/godz. plus premia uznaniowa zgodnie z regulaminem premiowania na stanowisku formierza ręczny – maszynowy (pismo z dnia 14 sierpnia 1976r., k. 13, pismo z dnia 31 stycznia 1977r., k. 18, pismo z dnia 10 września 1977r., k. 20 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, k. 21 a.s.).

Przez cały okres zatrudnienia na stanowisku formierza w Wydziale Odlewni W-5, tj. od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r. do zadań ubezpieczonego należało ręczne wykonywanie form odlewniczych z wykorzystaniem mas formierskich. Proces ten polegał na odpowiednim uformowaniu masy formierskiej, a następnie na nałożeniu jej i ubiciu za pomocą specjalnie przygotowanych do tego narzędzi ręcznych i pneumatycznych, w metalowych skrzyniach formierskich. Do oddzielenia modelu od masy formierskiej stosowany był szkodliwy dla zdrowia grafit oraz muł formierski, który uszlachetniany był pyłem węglowym. Ponadto w celu zapobiegania złączenia się mułku formierskiego z wykonanym modelem, ubezpieczony stosował szczególnie szkodliwy dla zdrowia puder formierski, tj. zmielony kamień, który służył do oddzielania formy od piasku. Ubezpieczony był pracownikiem pierwszej zmiany Wydziału Odlewni, która zajmowała się formowaniem modelu z mas formierskich, w związku z czym nie wykonywał czynności pracowników drugiej zmiany, polegających na zalewaniu modeli wykonanych z przygotowanych już mas formierskich. Z wykonanych odlewów tworzone były korpusy o długości około 70-80 cm, które stanowiły podstawę do montowanych urządzeń, służących do badania twardości metalu. Przygotowane przez ubezpieczonego odlewy służyły również jako półprodukt dla innych Wydziałów w/w zakładu pracy, jak również były przeznaczone na sprzedaż dla klientów zewnętrznych, m.in. dla Fabryki (...) w M.. Wszystkie wskazane powyżej czynności ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. w godzinach od 6:00 do 14:00 przez 6 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do soboty. Zakład pracy wyposażył ubezpieczonego w specjalny strój roboczy, na który składały się rękawice, okulary, nakrycie głowy oraz obuwie. Ubezpieczony nie stosował natomiast ochronnej maski zakrywającej twarz i drogi oddechowe. Powierzone obowiązki ubezpieczony wykonywał w pomieszczeniu, w którym panowało duże zapylenie oraz nadmierny hałas, przy dużych nakładach wysiłku fizycznego, albowiem sama skrzynka formierska ważyła 8 kg, natomiast skrzynka wypełniona masą mogła ważyć nawet do 16 kg. W hali produkcyjnej były zamontowane wentylatory, jednak były one włączane wyłącznie w trakcie zalewania form masą odlewniczą, kiedy temperatura powietrza ulegała znacznemu podwyższeniu. Zapylenie hali było tak duże, że pracownicy odlewni z uwagi na choroby układu oddechowego często przebywali na zwolnieniach lekarskich. Ponadto z uwagi na znaczne przekroczenie

dopuszczalnych limitów hałasu, pracownicy pracujący na sąsiadujących ze sobą stanowiskach pracy, nie słyszeli siebie nawzajem. Bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego był kierownik W. G. i to pod jego nadzorem ubezpieczony wykonywał wszystkie opisane powyżej czynności. W. G. był jednocześnie kierownikiem całego Wydziału Odlewni (...) w/w zakładu pracy (zeznania świadka W. G., k. 29-30, k. 32, zeznania E. M., k. 30, k. 32 a.s.).

W związku z wykonywaniem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia ubezpieczony otrzymywał dodatek do wynagrodzenia w wysokości 1,00 zł za godzinę pracy. Wysokość wypłaconego na jego rzecz dodatku w latach 1976-1979 wyniosła odpowiednio: za rok 1976 – 1.144,00 zł (za 03/1976r. – 38,00 zł, za 04-06/1976r. -186,00 zł, za 10/1976r. – 176,00 zł i za 11-12/1976r. – 186,00 zł, za 07-09/1976r. - brak przekazanych przez zakład pracy list płac), za rok 1977 – 1.910,00 zł (za 01/1977r. – 164,00 zł, za 02/1977r. – 186,00 zł, za 03/1977r. – 120,00 zł, za 04/1977r. – 178,00 zł, za 05/1977r. – 192,00 zł, za 06/1977r. – 186,00 zł, za 07/1977r. – 54,00 zł, za 08/1977r. – 146,00 zł, za 09/1977r. – 140,00 zł, za 10/1977r. – 198,00 zł, za 11/1977r. – 186,00 zł i za 12/1977r. – 160,00 zł), za rok 1978 – 2.030,00 zł (za 01/1978r. – 178,00 zł, za 02/1978r. – 132,00 zł, za 03/1978r. – 200,00 zł, za 04/1978r. – 182,00 zł, za 05/1978r. – 176,00 zł, za 06/1978r. – 186,00 zł, za 07/1978r. – 162,00 zł, za 08/1978r. – 78,00 zł, za 09/1978r. – 198,00 zł, za 10/1978r. – 170,00 zł, za 11/1978 r – 186,00 zł i za 12/1978r. – 182,00 zł, a także za rok 1979 – 432,00 zł (za 01/1979r. – 118,00 zł, za 02/1979r. – 184,00 zł, za 03/1979r. – 130,00 zł, za okres od 04/1979r. do 12/1979r. – brak przekazanych przez zakład pracy list płac) (listy płac, k. 59-66 a.r., zeznania E. M., k. 30, k. 32 a.s.).

W 1979r. ubezpieczony otrzymał od pracodawcy propozycję objęcia funkcji kierownika magazynu. W związku z powyższym podaniem z dnia 1 lutego 1979r. zwrócił się do dyrekcji w/w zakładu pracy o przeniesienie go na powyższe stanowisko pracy. Z dniem 21 marca 1979r. Zakład Produkcji (...) z siedzibą w W. powierzył ubezpieczonemu stanowisko kierownika magazynu (...). Powyższa zmiana zatrudnienia została dokonana wraz z płacowym przeseregowaniem do grupy uposażenia, obejmującej wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 3.700,00 zł plus 500,00 zł dodatku funkcyjnego oraz premia regulaminowa. Pozostałe warunki płacy ubezpieczonego zostały zachowane na dotychczasowych zasadach (pismo z dnia 14 lutego 1979r., k. 27, podanie, k. 28, zobowiązanie z dnia 21 marca 1979r., k. 29, przeniesienie z dnia 21 marca 1979r., k. 30 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, k. 21 a.s.).

Ubezpieczony w lipcu 1980r. otrzymał od pracodawcy pismo informujące o przeniesieniu go z dniem 19 lipca 1980r. z(...) R. do (...) na nowe stanowisko pracy ślusarza-wydawcy. E. M. nie wyraził jednak zgody na powyższą zmianę warunków zatrudnienia. W dniu 10 lipca 1980r. Zakład Produkcji (...) z siedzibą w W. wypowiedział ubezpieczonemu umowę o pracę z dniem 31 lipca 1980r. w zakresie powierzonego stanowiska pracy kierownika magazynu ze stawką uposażenia w wysokości 3.700,00 zł plus dodatek funkcyjny oraz premia regulaminowa, wskazując, że po upływie okresu wypowiedzenia, tj. od dnia 1 września 1980r., ubezpieczony obejmie stanowisko ślusarza-wydawcy z uposażeniem według tabeli IV ze stawką wynoszącą 22,50 zł/godz. plus premia regulaminowa. Wskazano również, że jeżeli przed upływem okresu dokonanego wypowiedzenia, tj. do dnia 16 sierpnia 1980r., ubezpieczony nie złoży oświadczenia o odmowie przyjęcia nowych warunków, będzie to równoznaczne ze zgodą na warunki zaproponowane (pisma k. 34-35, wypowiedzenie umowy o pracę z dnia 10 lipca 1980r., k. 37 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, k. 21 a.s.).

Zakład Produkcji (...) z siedzibą w W. wystawił ubezpieczonemu w dniu 30 sierpnia 1980r. świadectwo pracy, w którym zaświadczył, że E. M. był zatrudniony w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 26 marca 1976r. do dnia 30 sierpnia 1980r. na stanowisku formierza, a ostatnio na stanowisku kierownika magazynu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 3.700,00 zł plus 500,00 zł dodatku funkcyjnego oraz premia według regulaminu premiowania. Powyższe świadectwo pracy nie zostało opatrzone adnotacją na temat wykonywania przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadectwo pracy z dnia 30 sierpnia 1980r., k. 1 - dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, k. 21 a.s.).

W okresie od dnia 10 października 1980r. do dnia 30 września 1994r. ubezpieczony był zatrudniony w Rejonowym Urzędzie Poczty (...) w W. na stanowisku kontraktowego doręczyciela, a w okresie od dnia 1 października 1994r. do dnia 31 grudnia 1994r. świadczył pracę na tożsamym stanowisku pracy na rzecz Rejonowego Urzędu Poczty W.

O.-M. w W.. Następnie w okresie od dnia 2 stycznia 1995r. do dnia 5 lutego 2001r. był zatrudniony w Hurtowni (...) z siedzibą w W. na stanowisku szefa produkcji. W międzyczasie, tj. w okresie od dnia 30 października 2000r. do dnia 8 października 2003r., E. M. prowadził także działalność gospodarczą, której przedmiotem była produkcja artykułów spożywczych, handel detaliczny, hurtowy i obwoźny artykułami spożywczymi, przemysłowymi i wyrobami własnymi, a także świadczenie usług z zakresu produkcji poligraficznej, transportu drogowego oraz utrzymywania porządku w biurach i mieszkaniach (świadcstwo pracy z dnia 30 września 1994r., k. 19-20, świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1994r., k. 21-22, świadectwo pracy z dnia 06 lutego 2001r., k. 23-28, decyzja Urzędu Miasta Stołecznego W. Biura Działalności Gospodarczej i Zezwoleń Delegatury w D. W. z dnia 10 października 2003r., k. 29-30, decyzja Urzędu Gminy W.-W. z dnia 30 października 2000r., k. 31-32, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 83-86, k. 89-90 a.r.).

W dniach 14 stycznia 2015r. oraz 12 lutego 2015r. zakład pracy (...) S.A. (...) wystawił odwołującemu świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w których zaświadczył, że w okresach od dnia 10 października 1980r. do dnia 31 grudnia 1994r. oraz od dnia 2 stycznia 2004r. do dnia 31 grudnia 2008r. (z wyłączeniem okresów nieskładkowych po dniu 14 listopada 1991r. podanych w załącznikach do w/w świadectw pracy) E. M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku doręczyciela przesyłek pocztowych i telegramów, który nie używa do pracy samochodu, na stanowisku doręczyciela/listonosza od dnia 1 lutego 1997r., która to praca jest wymieniona w Wykazie A, Dziale VIII, pod poz. 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) oraz w Wykazie A, Dziale VIII, pod poz. 22, pkt 1 zarządzenia Nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dziennik Łączności Nr 3, poz. 32) (świadectwo pracy z dnia 14 stycznia 2015r., k. 33-34, świadectwo pracy z dnia 12 lutego 2015r., k. 35-36 a.r.).

W dniu 16 lutego 2016r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o wcześniejszą emeryturę wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (wniosek wraz z załącznikiem, k. 1-12 a.r.).

Na podstawie dowodów uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999r.: okresy składkowe w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy i 6 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 22 dni tj. staż sumaryczny w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy i 28 dni (karta przebiegu zatrudnienia, k. 91 -92 a.r.). Jednocześnie organ rentowy ustalił, że ubezpieczony nie spełnił warunków wynikających z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), ponieważ na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił okresu co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Za udokumentowany organ rentowy uznał staż pracy E. M. w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 1 miesiąca i 28 dni, przypadający w okresie od dnia 10 października 1980r. do dnia 31 grudnia 1994r. z wyłączeniem okresów nieskładkowych, potwierdzony świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14 stycznia 2015r., wystawionym przez (...) S.A. z siedzibą w W.. Jednocześnie wskazał, że za inne okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 1999r. ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ani świadectwa pracy z adnotacją o pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. W związku z tym decyzją z dnia 23 marca 2016r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił E. M. prawa do wnioskowanego świadczenia (decyzja ZUS z dnia 23 marca 2016r., znak: (...), k. 93-94 a.r.). E. M. odwołał się od powyższej decyzji (odwołanie z dnia 20 kwietnia 2016r., k. 2-3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i aktach osobowych ubezpieczonego. Ponadto Sąd Okręgowy za podstawę ustaleń faktycznych przyjął wiarygodne zeznania ubezpieczonego oraz świadka W. G. (k. 29-30, k. 32 a.s.), który przez wiele lat pracował w tym samym zakładzie pracy, w którym zatrudniony był E.

M. i potwierdził wynikające z akt osobowych okoliczności pracy ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku formierza. Zeznania w/w świadka były szczególnie istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem świadek był bezpośrednim przełożonym E. M., a zatem posiadał najbardziej miarodajną wiedzę odnośnie charakteru jego pracy w spornym okresie czasu. Zdaniem Sądu z uwagi na spójność zeznań ubezpieczonego, świadka i dokumentów, nie było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2016r. Sąd Okręgowy postanowił oddalić wniosek strony odwołującej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Sąd ocenił, że sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione. Charakter pracy E. M. został potwierdzony zeznaniami świadka W. G., jak również dokumentami zgromadzonymi w rozpatrywanej sprawie, wobec czego Sąd na tej podstawie mógł samodzielnie dokonać oceny, czy ubezpieczony pracował w spornym okresie w szczególnych warunkach, a tym samym czy spełnia przesłanki do uzyskania prawa do emerytury. Podkreślenia wymaga przy tym, że ustalenie okoliczności związanej z pracą w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego i może być dokonane samodzielnie przez Sąd orzekający w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie E. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 23 marca 2016r., znak: (...), jest zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie.

Art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma żadnej swobody. Prace te ściśle i jasno zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego. Na wykazach prac zawartych w tym akcie prawnym, nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
2. wykonywać pracę wymienioną w Wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz

4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt.

3 rozporządzenia).

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2013r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). Dodatkowo należy podkreślić, że w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym, dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być więc udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

W rozpatrywanej sprawie jedyną okolicznością, co do której istniał spór pomiędzy stronami, było to, czy ubezpieczony legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy

w warunkach szczególnych. Spełnienie innych warunków, od których zależy przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, nie było zaś sporne, ponieważ E. M. z dniem 15 marca 2016r. ukończył 60 lat, posiada 25-letni okres składkowy i nieskładkowy i jest członkiem OFE, ale za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, na dochody budżetu państwa.

Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych wyłącznie okresu jego zatrudnienia w Zakładzie (...) z siedzibą w W. od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r. Ubezpieczony domagał się uwzględnienia powyższego okresu zatrudnienia, jednak organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie udokumentował tego faktu, gdyż w świadectwie pracy z dnia 30 sierpnia 1980r. brak jest adnotacji odnośnie wykonywania przez ubezpieczonego w w/w okresie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odnosząc się do stanowiska organu rentowego wskazać należy, że powoływana przez organ rentowy okoliczność nie niweczy prawa ubezpieczonego do wnioskowanego świadczenia. Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996r. (II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239) wskazał, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Mając na względzie powyższe, w tym okoliczność, iż świadectwo pracy nie jest w postępowaniu sądowym jedynym dopuszczalnym dowodem mogącym potwierdzić pracę w warunkach szczególnych, Sąd przeprowadził inne dostępne dowody, aby ustalić, czy faktycznie w w/w zakładzie pracy ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych. Na okoliczność rodzaju czynności realizowanych przez ubezpieczonego złożył zeznania on sam, a także świadek W. G..

Nadto, zostały pozyskane oryginały akt osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia i na tej podstawie został ustalony stan faktyczny w sprawie. Przesłuchany w sprawie świadek W. G., który był bezpośrednim przełożonym E. M., potwierdził jego pracę w charakterze formierza, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek przez cały sporny okres pracował wraz z ubezpieczonym w tym samym zakładzie pracy i potwierdził to co wskazują dokumenty. Dodatkowo z zeznań wynika, że E. M. przez cały okres pracy na stanowisku formierza w Zakładzie Produkcji (...) z siedzibą w W. pobierał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia w wysokości 1,00 zł za godzinę pracy. W związku z tym nie może być wątpliwości, co do tego, jakie prace i w jakim charakterze realizował w spornym okresie czasu. Uwzględnieniu przez Sąd podlegał zatem okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r., kiedy powierzono E. M. obowiązki formierza i które to czynności realizował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z dniem 21 marca 1979r. Zakład Produkcji (...) z siedzibą w W. powierzył mu stanowisko kierownika magazynu (...), to jednak nie jest już wymienione w Wykazie A, stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia.

Konkludując, przeprowadzona przez Sąd analiza zgromadzonych w sprawie dowodów prowadzi do wniosku, że ubezpieczony będąc zatrudnionym w Zakładzie Produkcji (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 26 marca 1976r. do dnia 20 marca 1979r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace formierza, a praca ta została wymieniona w Wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, pod poz. 21 „Przygotowywanie mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy”. W przypadku ubezpieczonego taki rodzaj pracy, realizowanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy potwierdził świadek W. G., jak również zgromadzone w sprawie dokumenty. W związku z tym nie było wątpliwości, że odwołanie ubezpieczonego było uzasadnione. E. M. ponad 15 lat pracował w warunkach szczególnych. Warunek, którego dotyczył spór, został więc spełniony i możliwe było przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 23 marca 2016r. w ten sposób, że przyznał E. M. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 15 marca 2016r., tj. od osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego, wynoszącego 60 lat.

O kosztach postępowania, Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800), zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz E. M. kwotę 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

(...)